

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΔΕΛΤΙΟ αριθ. 8 : ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

Οι νέοι κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις σκοπό έχουν να συμβάλουν στην εφαρμογή των πολιτικών περιβάλλοντος, κοινωνικής ένταξης και καινοτομίας. Ωστόσο, οι κοινωνικές πτυχές δεν περιορίζονται στην κοινωνική ένταξη, αλλά καλύπτουν και τον σεβασμό των δικαιωμάτων που απορρέουν από την ισχύουσα νομοθεσία.

- Οι νέες οδηγίες περιλαμβάνουν μια **οριζόντια «κοινωνική ρήτρα»**:
 - η εν λόγω ρήτρα υπενθυμίζει την αρχή του σεβασμού των υφιστάμενων περιβαλλοντικών, κοινωνικών και εργασιακών υποχρεώσεων που απορρέουν από το ενωσιακό ή το εθνικό δίκαιο, από συλλογικές συμβάσεις ή το διεθνές δίκαιο. Είναι, πράγματι, σημαντικό τα κράτη μέλη και οι δημόσιες αρχές να διασφαλίζουν την τήρηση των υποχρεώσεων που ισχύουν στον τόπο εκτέλεσης των εργασιών ή παροχής των υπηρεσιών·
 - η επιχείρηση που δεν συμμορφώνεται με τις σχετικές υποχρεώσεις θα μπορεί να εξαιρεθεί από τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων·
 - οι δημόσιες αρχές θα πρέπει να αποκλείουν κάθε ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά, εάν αποδεικνύεται ότι αυτή συνεπάγεται τη μη συμμόρφωση με περιβαλλοντικές, κοινωνικές ή εργασιακές υποχρεώσεις, που απορρέουν από το ενωσιακό ή το εθνικό δίκαιο, από συλλογικές συμβάσεις ή το διεθνές δίκαιο. Πρόκειται για ένα νέο εργαλείο καταπολέμησης του κοινωνικού ντάμπινγκ.
- Στο πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων είναι πλέον δυνατό να προβλέπονται **κοινωνικά κριτήρια**:
 - συνεπώς, οι αγοραστές του Δημοσίου θα μπορούν τώρα να λαμβάνουν υπόψη τη διαδικασία παραγωγής των αγαθών, των υπηρεσιών και των έργων που προτίθενται να αποκτήσουν. Ως εκ τούτου, θα μπορούν να αναθέτουν τις συμβάσεις στις επιχειρήσεις που απασχολούν τον μεγαλύτερο αριθμό μειονεκτούντων ατόμων, π.χ. μακροχρόνια ανέργων, για την παραγωγή των εκάστοτε αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών. Θα μπορούν επίσης να λαμβάνουν υπόψη τους συγκεκριμένους όρους εργασίας των εργαζομένων, οι οποίοι ενδέχεται να υπερβαίνουν τις νόμιμες απαιτήσεις·
 - τα κριτήρια αυτά θα μπορούν, ωστόσο, να αφορούν μόνο το προσωπικό που απασχολείται στην κατασκευή, παραγωγή ή παροχή αγαθών ή υπηρεσιών που καλύπτει σαφώς η συγκεκριμένη σύμβαση. Ως εκ τούτου, δεν θα είναι δυνατόν να απαιτείται από την επιχείρηση να εφαρμόζει γενική πολιτική κοινωνικής και περιβαλλοντικής ευθύνης, διότι μια τέτοια απαίτηση δεν συνδέεται άμεσα με τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που αγοράζονται.
- Ευνοείται επίσης η **κοινωνική ένταξη**: θα είναι πλέον δυνατή η **ανάθεση συμβάσεων κατ' αποκλειστικότητα**:

- για όλα τα είδη έργων, υπηρεσιών και προμηθειών, σε συγκεκριμένες δομές («προστατευόμενα εργαστήρια») ή κοινωνικές επιχειρήσεις που έχουν σκοπό την κοινωνική ένταξη. Για να υπάρχει δυνατότητα συμμετοχής σε τέτοιες συμβάσεις κατ' αποκλειστικότητα, το απαιτούμενο ποσοστό των μειονεκτούντων εργαζομένων θα είναι πλέον 30% .
- για ορισμένες μόνο κοινωνικές υπηρεσίες και για περιορισμένο χρονικό διάστημα (μέχρι 3 έτη), σε επιχειρήσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, επιφορτισμένες με δημόσια υπηρεσία, που βασίζονται στη συμμετοχή των εργαζομένων.
- Οι υπηρεσίες στον **κοινωνικό, πολιτιστικό και υγειονομικό τομέα**, καθώς και άλλες υπηρεσίες, όπως οι νομικές και ξενοδοχειακές υπηρεσίες και οι υπηρεσίες εστίασης και κυλικίων που αναφέρονται στις οδηγίες θα υπάγονται σε **νέο απλουστευμένο καθεστώς** (βλ. ΔΕΛΤΙΟ αριθ. 6):
 - το νέο καθεστώς θα εφαρμόζεται στις συμβάσεις για ποσά άνω των 750.000 ευρώ (έναντι 200.000 ευρώ για τις άλλες υπηρεσίες). Υποτίθεται ότι οι συμβάσεις χαμηλότερου ποσού που δεν χρηματοδοτούνται από ευρωπαϊκά κονδύλια ενδιαφέρουν μόνο τις επιχειρήσεις του εκάστοτε κράτους μέλους·
 - οι αγοραστές του Δημοσίου θα μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις που θα ανταποκρίνονται στις προσφορές που πληρούν όλα τα ποιοτικά κριτήρια, όπως η προσβασιμότητα, η συνέχεια και η βιωσιμότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, οι οποίες θεωρούνται καθοριστικές για την εκάστοτε υπηρεσία·
 - για τις σχετικές διαδικασίες θα ισχύουν οι εθνικοί κανόνες, με εξαίρεση την υποχρέωση για ίση μεταχείριση όλων των επιχειρήσεων και επαρκή δημοσιοποίηση της προκήρυξης του διαγωνισμού (σε απλουστευμένη μορφή) καθώς και της ανάθεσης της σύμβασης.
- Οι νέοι ευρωπαϊκοί κανόνες δεν θίγουν **τον εθνικό τρόπο οργάνωσης των δημοσίων υπηρεσιών**:
 - τα κράτη μέλη είναι τα μόνα αρμόδια για την οργάνωση των δημοσίων υπηρεσιών. Μια δημόσια αρχή μπορεί συνεπώς είτε να εκτελεί από μόνη της καθήκοντα δημοσίου συμφέροντος για τα οποία είναι αρμόδια στηριζόμενη στους δικούς της πόρους είτε να προσφεύγει σε εξωτερικούς φορείς·
 - οι κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις παραχώρησης εφαρμόζονται μόνο σε περίπτωση ανάθεσης των υπηρεσιών σε εξωτερικούς συνεργάτες, εφόσον μια δημόσια αρχή αποφασίζει να χρησιμοποιήσει αυτόν τον τρόπο οργάνωσης·
 - η συνεργασία μεταξύ δημόσιων αρχών, όπως οι δήμοι, δεν διέπεται από τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις: η συνεργασία αυτή διασφαλίζεται πλέον με τους νέους κανόνες, που ορίζουν το ειδικό καθεστώς τους (βλέπε ΔΕΛΤΙΟ αριθ. 5) .

- Οι οικονομικοί φορείς που παραβιάζουν ορισμένους κανόνες ή υποχρεώσεις **αποκλείονται από τις δημόσιες συμβάσεις**. Οι δημόσιες αρχές υποχρεούνται στο εξής να αποκλείουν τους οικονομικούς φορείς:
 - σε περίπτωση καταδίκης για μη πληρωμή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Ο αποκλεισμός είναι δυνατός και όταν δεν υπάρχει σχετική απόφαση, εφόσον όμως η σχετική δημόσια αρχή έχει αποδείξεις για τη μη πληρωμή·
 - η μη συμμόρφωση με την οριζόντια «κοινωνική ρήτρα» (βλ. παραπάνω) θα οδηγεί σε απόρριψη της προσφοράς.
- Η **υπεργολαβία** διέπεται τώρα από ειδικές διατάξεις:
 - η τήρηση των υποχρεώσεων περιβαλλοντικού, κοινωνικού ή εργασιακού χαρακτήρα που απορρέουν από το ενωσιακό δίκαιο, την εθνική νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις ή το διεθνές δίκαιο (βλ. παραπάνω οριζόντια «κοινωνική ρήτρα») πρέπει να διασφαλίζεται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, ακόμη και σε περίπτωση υπερβολαβίας·
 - στο στάδιο του διαγωνισμού, κάθε επιχείρηση ίσως να πρέπει να καθορίσει το μερίδιο της αγοράς που δεν έχει την πρόθεση να καλύψει η ίδια, αλλά σκοπεύει να αναθέσει σε άλλους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η επιχείρηση που επιλέγεται στον διαγωνισμό πρέπει να ανακοινώνει στον αγοραστή του Δημοσίου τα ονόματα και τις διευθύνσεις των υπεργολάβων που σκοπεύει να χρησιμοποιήσει. Οι υποχρεώσεις αυτές μπορούν να ισχύουν και για τους υπεργολάβους των υπεργολάβων·
 - μπορεί να καταρτιστεί μια αλυσίδα ευθύνης·
 - οι αμοιβές του υπεργολάβου ενδέχεται να καταβάλλονται απευθείας από τον αγοραστή του Δημοσίου.